

[Venecija, 10. veljače 1907]

Venezia, 10. II. 1907.

Dragi Vlatko!

Počekah s odgovorom misleći dobiti danas honorar za *Iz Venecije i Jedna notica*, ali ne dobih ništa osim onih brojeva "Pokreta" o kojima te je Mile obavijestio i koji mi umjesto honorara doniješe 10 cent. globe. Ne znam kako protumačiti sve ovo, a *Radošević mi ništa ne odgovara* ni ne javlja. Zašto? Tako sam primio 1. broj "Hrv. đaka" a da ne znam *ko* šalje.

Glede *Tragedije mozgova* reći ću samo ovo: Tamo nije ništa *suvišna* rečeno, zato križanje i ispravljanje mogu tumačiti samo kao nešto nalik na sramotnu akciju onih urednika protiv kojih se je najviše borio sam – Dežman. Ja sam se spreman oprljati samo onda ako je u prljanju uvjet moje egzistense; ali se ne želim dati kastrirati kao sekta škopaca i pjevači Sikstinske kapele u Rimu. Jer *Tragedija mozgova* nije pisana onako kao *Jedna neugodna notica...* Što je napisano, to mogu prosuditi drugi, ali *kako* je napisano, to znam samo ja, tri punih godina borbe, patnje, besanice i očajavanja i osjećaja, koje mi doniješe neizravno – plućni katar, da se blago izrazim. Pa ako je sve to donijelo nešto što je jednako vrijedno ko i katarska pljuvačka, ja znam onda i to: da je za naučenjaka vrijedna jednako pljuvačka i – krv...

Zato, kad od toga ne bi bilo ništa, ponudi *Ecce homo* – tamo ima kojih deset forinti. A *Trag. mozgova* neka Nikica ponese "Savremeniku", uz uvjet da se (neštampano) vrati, ali neka svakako označi moju adresu. Ime ostaje za javnost uvijek *Kamov*, pa kad smo već kod toga, prepuštam tebi da štampaš pjesama egzemplara koliko hoćeš. Ja ti mogu reći: ništa *ne mijenjaj na stvari*, a s formom kako te volja – i najljepša hvala! I još nešto! – što je profaniranje – riječima u pismu

izražavati. Možda će i za to doći momenat... Sjećaš se onog... Badnjaka?...

Glede imena *Kamov*, toliko na znanje:

Kad se je sijedi Noe bio napio i razotkrio golotinju, došao je njegov sin Kam i gledao u pijanoga i gologa oca. Onda su došli drugi sinovi, Sem i Jafet, i – pokrili golotinju. Pa kad se je Noe otriježnio i doznao za ponašanje djece, rekao: “Blagosloven bio Sem i Jafet – i da je proklet Kam!”

Kamov za mene dakle znači program u imenu za literaturu – kao što “napredna pučka stranka” za tebe, Pasarića, Vildera program u imenu za politiku i vas kao političke ljude.

Glede imena *Ištipana hartija*:

Kad ne smiješ slobodno dati maha svojim strastima, idejama itd. na djelu, životu i praksi, onda imaš – samo papir; pa kao što cjelovima ljubiš ženu – tako perom papir; kao što protoplazmom plodiš ženu, tako papir crnilom... Kao što i štipaš itd. Ovoliko, da protumačim ova dva nedužna imena, ali koja znače cilj (što) i sredstvo (kako). Program i organizaciju.

Ćuška je kod mene. Pisao sam glede nje Radoševiću da sam spreman počekati dok svrši *Germinal*, ako je “Pokret” spreman sigurno tiskati – ali odgovora još nema.

Zdravlje. Mogu ti reći ovo: U Zagrebu u posljednje vrijeme nisam mogao *ni na nogama stajati*; kad sam došao tek u Veneciju, osjećao sam bol u nogama i koljenima; ali danas *ni traga svemu tome*; jedem s apetitom, idem lagano, spavam dobro *bez kašljanja, pljujem daleko manje negoli ovoga ljeta*; gotovo *ništa*; *od sebe* idem uz vrlo rijetke iznimke (to je bilo onih osam dana za velike zime, kad se nisam *kretao*) redovito; uveče ne izlazim; ležim od 10-7 – i pušim samo 5-6 cigareta na dan, s vrlo velikim, dakako, apetitom.

Soba koju iznajmismo je vrlo svijetla, čista (kuća je građena 1894!), sa suncem poslijepodne, dok je ova bila tetra, bez sunca i dosta mračna. Kuća se nalazi nedaleko Akademije slika, dakle u najsvjetlijem i najudobnijem dijelu grada. – Prepuštam Milutinu da ti na sve ostalo odgovori.

Ako ti je *Vilder* onako rekao, onda sam ja spreman doći u Zagreb, ali pod tim uvjetom *da mojim namještenjem ne izgu-*

bi ko drugi mjesto. Inače neka bude kako ti želiš, jer znam i sam da mi je sve ono nužno što si naveo, a onda, ako se primim "Pokreta", našao sam egzistensu. Samo to navedi Vilderu: ja znam samo talijanski; nemam sistematske naobrazbe, ni truna novinarske sprema i sposobnosti; mogao bi me upotrebiti za ekscerptiranje, izvješćivanje, za suradnju kod "Razne vijesti, svaštice itd.".

Zanimalo bi me samo ovo: koji i kako mi se posao kani podati – i da li je ponuda došla sa strane redakcije same – ili me je ko izvan redakcije preporučio. Ako dakle *stoji stvar onako kako mi javljaš*, i ako mi se nađe posao prema *mojim sposobnostima*, ja, *dakako, bez časka oklijevanja* dolazim. Želio bih ostati samo nekoliko dana preko 1. svibnja u Veneciji radi *izložbe* – i onda, ako se proda *Ecce homo* i *Tragedija*, skočio bih zadnji mjesec (travanj) u Milan, da bar gornju Italiju donjekle upoznam. Svršavam srdačno pozdravljajući i zahvaljujući.

Janko